

“Ingenting är mindre oskyldigt än en fängslande berättelse”

- om makt över tanken, narrativ och Islamiska staten

Statsvetenskap inriktning krishantering och säkerhet
VT15, delkurs 4: Självständigt arbete
Handledare: Eva-Karin Olsson
Författare: Kim Elman
Antal ord: 6732

This page intentionally left blank

Abstract

This study sets out to explore what mechanisms are involved in enabling narratives to wield a persuasive influence over recipients thoughts, attitudes and behaviors. Relevant mechanisms are identified in the theoretical field of narrative persuasion and are further proposed to provide a missing piece in the understanding of narrative power in political contexts. An analytical scheme based on these mechanisms is then designed and utilized to unpack the persuasive dimension of a jihadist propaganda video. Results indicate that the understanding of mechanisms in narrative persuasion is useful in both analysing and designing propaganda products, and has implications for how to mitigate effects of hostile propaganda campaigns.

Keywords: propaganda, narrative persuasion, soft power, mechanisms of narrative power, islamic state, radicalization, jihadism, psychological operations, information warfare

Innehållsförteckning

1 Prolog	5
1.1 Forskningsproblem och syfte	6
1.2 Frågeställningar	6
1.3 Tidigare forskning	7
1.4 Avgränsningar	10
2 Teori	10
2.1 Narrative fidelity	11
2.2 Narrative coherence	11
2.3 Narrative transportation	11
3 Centrala begrepp	13
3.1 Makt över tanken	13
3.2 Narrativ	13
4 Material	13
5 Metod	14
5.1 Att undersöka narrative fidelity	14
5.2 Att undersöka narrative coherence	15
5.3 Att undersöka narrative transportation	15
5.4 Att undersöka narrativets budskap	15
5.5 Metodöversikt	16
6 Empirisk analys	17
6.1 Analys av narrative fidelity	17
6.2 Analys av narrative coherence	17
6.3 Analys av narrative transportation	18
6.4 Analys av narrativets budskap	19
7 Slutsatser	20
8 Förslag till fortsatt forskning	21
9 Källförteckning	23
9.1 Tryckta källor	23
9.2 Elektroniska källor	25
10 Bilagor	26
10.1 Berättelsen om Abu Muslim	26
10.2 Illustration av analysförfarandet	30

1 Prolog

“Det var en gång för länge länge sedan, i ett avlägset land, en klok och kunnig man med en mycket viktig uppgift. Landet han levde i var mycket speciellt. Halva tiden var det ljust dygnet runt, växter och djur frodades och det lummiga landskapet badade konstant i det varma, omfamnade sken som den strålande solen så generöst tillhandahöll. Atmosfären vibrerade alltsom oftast av glädje över alla tillvarons söta frukter. Andra halvan av tiden var desto mörkare. Det en gång så frodiga landskapet, och de så glada människorna, ersattes av ett kallt, kargt och skrämmande dito, och folket var rädda och i nöd. Som tur var kunde de allra flesta förbereda sig inför den mörka perioden. Visa av erfarenheter från de så många gånger tidigare de blivit drabbade av den olycka som mörkret för med sig, var de väl införstådda med vad som behövde göras för att lyckas överleva och återigen se ljuset och smaka frukternas sötma.

Mannen var bekymrad. Han vankade av och an i sin tanketrädgård, där han så ofta tidigare lyckats lösa knepiga problem och känt klarhetens eufori. Men nu låg pannan i djupa veck och anspänningen fick svetten att tränga fram ur porerna. “Hur kunde det bli såhär?” frågade han sig. Några dagar tidigare hade han sett det första, illavarslande tecknet på att mörkret var på väg. Himlen hade skiftat i blå-rosa toner samtidigt som en hel här av meteoriter brunnit upp i atmosfären - ett magnifikt skådespel - om det inte vore för det faktum att detta var mörkrets varsel. Problemet var att det var inte dags. Ännu var det egentligen lång tid tills mörket skulle anlända. Människorna var inte förberedda - hur kan man förbereda sig på det man inte vet att man inte vet? - och mörkrets förtida antåg skulle med säkerhet betyda massdöd. I egenskap av lärd man, och med ett rykte om sig att kunna finna lösningar på de mest komplicerade problem, hade Härskaren i landet ställt folkets hopp om räddning i hans händer.

Och så när han gick där i sin tanketrädgård, med människornas framtid tyngandes på sina axlar, hörde han plötsligt ett märkligt ljud. Han vände genast blicken åt det håll ljudet kom ifrån. På marken såg han något litet, litet som rörde sig. Försiktigt närmade han sig, och med kisande ögon hukade han sig ner. Där låg en liten fågelunge som envetet försökte få luft under sina vingar. Hoppades, pipandes och strävandes uppåt, uppåt, mot himlen. Med ens tog mannen ett djupt andetag, lungorna fylldes av luft, han sträckte på sig och höjde blicken. En glöd tändes i hans ögon och där bekymmer nyss hade bott fanns nu bara beslutsamhet. “Det här bådalar väldigt, väldigt gott!” utbrast han högt, och i ilfart begav han sig mot palatset för att berätta om sin upptäckt...”

1.1 Forskningsproblem och syfte

Inom statsvetenskapen diskuteras frekvent olika typer av makt och maktutövning. En av dessa typer är vad som ofta kallas för “makt över tanken”, vilket innebär att någon eller något kan påverka eller konstituera människors uppfattningar, föreställningar och intressen. När den här typen av maktutövning är aktörsbunden kommer den ofta till uttryck i form av psykologiska operationer eller propaganda. Information i olika former och via olika kanaler kan således beskrivas som det centrala maktmedlet. En variant av detta är när information i form av *narrativ* propageras i syfte att få mottagaren att assimilera de föreställningar och budskap som narrativet förmedlar.

Den säkerhetspolitiska debatten reflekterar informationens roll i maktutövning i populariseringen av begrepp som “hybridkrig”, “det kontaktlösa kriget”, “informationskrigföring” etcetera.¹ Ett särskilt uppmärksammat fenomen är det växande antal individer som reser från västvärlden för att ansluta sig till terrororganisationer i mellanöstern, i huvudsak till Islamiska staten (IS). En faktor i dessa rekryteringsframgångar antas vara den välproducerade propaganda som IS sprider på internet, och som typiskt har en narrativ form.² Kunskap om hur denna typ av propaganda uppnår en påverkans effekt anknyter därmed till ett mycket aktuellt säkerhetspolitiskt samhällsintresse.

Samtidigt finns utrymme för att i en statsvetenskaplig kontext utöka den inomvetenskapliga förståelsen för hur, det vill säga genom vilka mekanismer, makt över tanken kan utövas genom propagerandet av narrativ, vilket avspeglas i denna uppsats avsnitt om tidigare forskning. Studien syftar således till att undersöka exempel på dessa mekanismer och därefter med hjälp av dessa genomföra en analys av en av Islamiska statens propagandafilmer.

1.2 Frågeställningar

Ansatsen i denna studie börjar högt upp i ett stort, brett och abstrakt fält - maktteori - och fortsätter sedan hela vägen ner till en konkret operationalisering av narrativa påverkansmekanismer, för att därefter anknyta hela vägen upp igen. Forskningsfrågorna reflekterar denna resa, och är därför formulerade på ett sätt som möjliggör deduktiva, induktiva och abduktiva resonemang när slutsatser skall dras och empiriska resultat skall diskuteras. De tillåter därmed ett öppet utforskande av någonting som ännu inte är känt. Frågorna lyder:

¹ New York Times, NATO Commander: West Must Fight Russia in Information ‘War’

² Säkerhetspolisens Årsbok 2014, s 56

- Vilka mekanismer påverkar hur inflytelserikt ett narrativ är; dess grad av makt över tanken?
- Vad kan utläsas genom att analysera det empiriska exemplet av IS propaganda utifrån dessa mekanismer?
- Vilka implikationer har svaren på ovanstående frågor för det empiriska fallet?
- Vilka implikationer har svaren på ovanstående frågor för hur makt över tanken genom narrativ kan förstås, tillämpas och motverkas i en säkerhetspolitisk kontext?

1.3 Tidigare forskning

Denna studie tar sin utgångspunkt i vad som allmänt kan förstås som "makt över tanken". Ett av de första uttrycken för detta maktperspektiv var idén om maktens tredje dimension, eller tredje ansikte, vilket bland annat gör gällande att makt är som mest effektiv när den är som svårast att se.³ I det fördolda kan människors uppfattningar, intressen - och i förlängningen beteenden - påverkas på ett sätt som går emot deras "verkliga intressen". Således kan makt utövas på ett sådant sätt att det inte föreligger några synliga konflikter eller motsättningar.⁴ Föreställningen om "verkliga intressen" har kritiserats bland annat för de svårigheter den medför i att identifiera och särskilja dessa.⁵ Den vetenskapliga debatten om detta fortgår dock och stringenta argument finns för konceptets användbarhet, inte minst när maktrelationer diskuteras.⁶ Ytterligare kritik har riktats mot Lukes beskrivning av maktens tredje dimension då han *säger mycket lite om de mekanismer genom vilka denna typ av makt skulle utövas*, även om han nämner fenomen som massmedial påverkan, styrning av vilken information som görs tillgänglig samt även socialiseringsprocesser.⁷

Ett sätt att förstå mediumet för denna typ av makt är att tänka på dem som former för att propagera ett visst narrativ. I enlighet med denna studies frågeställningar följer därför exempel på tidigare forskning som anknyter till hur narrativ och makt över tanken hänger ihop. Som indikerats ovan bör det noteras att tidigare forskning använder olika begrepp som i det här sammanhanget ofta har delvis överlappande betydelse och funktion, såsom diskurs, propaganda, information, retorik och så vidare. Dessa begrepp är alltså inte ömsesidigt uteslutande, och kan alla komma till uttryck i narrativ form.

³ Lukes, *Power...*, s 1

⁴ Christensen et al, *Makt, beslut, ledarskap...*, s 51

⁵ Christensen et al, *Makt, beslut, ledarskap...*, s 52

⁶ Ron, *Power...*, *The Journal of Political Philosophy*, s 272–292

⁷ Christensen et al, *Makt, beslut, ledarskap...*, s 55

Mjuk makt, som bygger på att genom attraktion påverka intressen och uppfattningar, har diskuterats flitigt i förhållande till internationella relationer. Samtidigt har också detta perspektiv fått kritik för att *sakna tydliga beskrivningar av de mekanismer genom vilka mjuk makt utövar inflytande*. Rothman adresserar detta genom att rekonceptualisera idén och beskriva hård och mjuk makt på ett kontinuum snarare än som två motpoler. Detta kontinuum avspeglar de verktyg som används för att implementera de olika typerna av makt.⁸ Samtidigt framhåller Rothman behovet av teoriutveckling som behandlar hur mjuka former av makt kan orsaka förändringar av olika aktörers intressen; det vill säga *de mekanismer genom vilka påverkan sker*.⁹ Närmast mjuk makt på kontinuumet tas retorik och diskurskontroll upp som de medel genom vilka (mjuk) makt kan utövas. Genom att tillämpa retorik strategiskt och försöka kontrollera den diskurs inom vilken stater agerar kan en aktör påverka vad som anses normalt, skamligt, önskvärt och så vidare samt den kontext inom vilken beslutsfattande sker.¹⁰

Ytterligare en modell för att förstå, analysera och möjligen utforma maktutövning är *strategic narratives*, och fokuserar på hur inflytande i den internationella politiken fungerar i dagens medieekologi.¹¹ Denna modell gör gällande att samtidigt som narrativ alltid har spelat en betydande roll för hur människor förstår sin omvärld så spelar de en ännu större roll idag då världen blir alltmer komplex och kaotisk. Strategiska narrativ beaktar hur idéer formas, projiceras och sprids samt hur de tas emot. Mottagandet är särskilt viktigt då det är där tolkning och påverkan sker. Ett narrativ förstås som bestående av flera komponenter; karaktärer eller aktörer, miljö, konflikt eller handling samt upplösning eller förslag till upplösning. Narrativ som har denna struktur sätter sedermera gränserna för vilka föreställningar och handlingar som är möjliga, samt vad som upplevs som intressen. Vidare beskrivs narrativ som existerande på tre olika, men ömsesidigt beroende, nivåer; en systemnivå, en stats- eller nationsnivå, samt en problemlivnivå.¹² En förståelse för vilka narrativ som informerar aktörerna i ett givet sammanhang kan också göra det möjligt att förutsäga hur dessa sannolikt kommer att agera. Vidare uppmanas ledare och beslutsfattare att lära sig utforma narrativ som är attraktiva för dem de ägnar nå, *och förstå vad som gör dessa narrativ övertygande*.¹³

⁸ Rothman, Revising the soft power concept..., *Journal of Political Power*, s 49

⁹ Rothman, Revising the soft power concept..., *Journal of Political Power*, s 56

¹⁰ Rothman, Revising the soft power concept..., *Journal of Political Power*, s 59-60

¹¹ Roselle, Strategic narrative..., *Media, War & Conflict*, s 70

¹² Roselle, Strategic narrative..., *Media, War & Conflict*, s 74-76

¹³ Roselle, Strategic narrative..., *Media, War & Conflict*, s 79-80

I kritisk diskursanalys definieras social makt som en grups förmåga att kontrollera en annan grups handlingar och/eller tankar ("minds"). Genom privilegierad tillgång till och kontroll över den allmänna diskursen kan grupper med makt påverka språkliga strukturer på ett sådant sätt att kunskap, attityder och intressen hos mottagargruppen formas på ett sätt som är gynnsamt för de med redan etablerad makt. Mycket av makten i demokratiska samhällen anses vila på manipulation och påverkan snarare än tvång. Genom mekanismer såsom "...tematiska strukturer, rubriker, stil, retoriska figurer, semantiska strategier, och så vidare" manipuleras mottagarens mentala modell av verkligheten.¹⁴

Reflexive control är benämningen på en tidigare sovjetisk och numera rysk påverkansteori och metod som går ut på att förmedla avsiktligt konstruerad information till en motpart, och som syftar till att få denne att "frivilligt" agera på ett sätt som planerats i förväg av förmedlaren. Avsikten är att förutse, kontrollera och initiera motpartens kognitiva process och efterföljande beslut och beteende. Denna strategi tillämpas av Ryssland både i militära och civila kontexter, liksom i sin inrikes- och utrikespolitik.¹⁵ Metoden betraktas som ett vapen inom informationskrigföring.¹⁶ Beslut och handlingar som motparten anländer till måste nå självständigt, och ingen kännedom om att ha blivit utsatt för reflexive control får förekomma. Motparten vilseleds således till att utföra ett beteende som står i strid med dennes egna intressen.¹⁷

När det gäller problematiken kring jihadresor från västerlandet, vilket denna studie berör, finns mycket av forskningen sammanställd i rapporten "Förebyggande av våldsbejakande extremism i tredje land". Däri efterfrågas också vidare studier "avseende vilka faktorer som påverkar och driver avresande".¹⁸ Denna studie utgör ett tentativt bidrag till att förstå *en* aspekt av en av dessa faktorer.

¹⁴ van Dijk, Discourse, Power and Access, i *Texts and practices...*, s 84-85

¹⁵ Thomas, Russia's Reflexive Control..., *The Journal of Slavic Military Studies*, s 237-238

¹⁶ Thomas, Russia's Reflexive Control..., *The Journal of Slavic Military Studies*, s 240

¹⁷ Thomas, Russia's Reflexive Control..., *The Journal of Slavic Military Studies*, s 241

¹⁸ Ranstorp & Hyllengren, *Förebyggande av våldsbejakande extremism ...*, s 257

1.4 Avgränsningar

Författaren har identifierat en mängd olika kunskaps- och forskningsområden som kan bidra till förståelsen för vilka mekanismer som ger tillgång till, eller är uttryck för, makt över tanken. Denna uppsats kommer dock endast att rikta in sig på mekanismer som studerats inom fältet *narrative persuasion*. Tillämpningen av dessa mekanismer på det empiriska materialet gör inte heller några anspråk på att vara heltäckande eller uttömmande, utan syftar endast till att lyfta fram och illustrera tydliga exempel på just *makt över tanken genom narrativ, i en statsvetenskapligt och säkerhetspolitiskt relevant kontext*. Makt över tanken som fenomen lånar sig väl till att undersökas utifrån många olika ansatser. Avsikten här är dock att upprätta och bibehålla en teoretisk koppling mellan statsvetenskapligt förankrad maktteori, narrative persuasion och säkerhetspolitiskt relevant empiri. För de narrativa påverkansmekanismer som undersöks är det oväsentligt huruvida ett narrativ propageras avsiktligt eller inte, eller om tydliga aktörer är involverade. Narrativet är således ur det operativa påverkansperspektivet en oberoende variabel, vilket reflekteras i studiens fokus. Vidare presenteras inte samtliga upptäckter som gjorts inom narrative persuasion, utan endast de mekanismer som bedöms ha störst påverkans effekt, empirisk relevans, samt är mest utforskade kommer att inkluderas.

2 Teori

Analysen i den här studien kommer att utgå ifrån teori och forskning inom fältet *narrative persuasion*. Denna teori tar avstamp i en förståelse av människan som en berättande varelse, vilket utgör grunden för hur narrativa mekanismer hänger ihop med påverkan och makt över tanken.¹⁹ Efter en kort introduktion av det narrativa paradigmet som sådant kommer ett antal narrativa mekanismer och deras betydelse för makt över tanken att presenteras.

Det narrativa paradigmet ser mänsklig kommunikation och kunskap som i första hand en samling berättelser, som alltid, åtminstone delvis, innehåller föreställningar, antaganden och värderingar som inte går att leda i bevis på något absolut rationellt sätt. Samtidigt ses inte narrativ som fiktiva, utan som uppbyggda av “de symboliska ord och handlingar människor använder för att tillskriva mening”.²⁰ Som en konsekvens av att människans förståelse för världen utgår ifrån de narrativ hon lever “i”, behöver hon ett sätt att förhålla sig till trovärdigheten i andra narrativ, vilket ger upphov till *narrativ rationalitet*, vilket är en naturligt förmåga att bedöma huruvida det finns “goda skäl” att

¹⁹ Fisher, *Human communication as narration...*, s 5

²⁰ Dainton & Zelley, *Applying communication theory for professional life...*, s 121

lita på och ta till sig ett narrativ med dess budskap och förståelse av världen.²¹ De mekanismer hos narrativet som avgör huruvida det föreligger “goda skäl” avgörs av de två första mekanismer som beskrivs nedan, medan alla tre påverkar i vilken omfattning narrativet och dess budskap kan komma att anammas av mottagaren.

2.1 Narrative fidelity

Narrative fidelity har att göra med hur väl narrativet stämmer överens med mottagarens förförståelse och befintliga världsbild, eller med andra ord, hur *troget* det är mot mottagarens nuvarande verklighetskarta och tidigare erfarenheter.²² Detta innebär dock inte att ett narrativ måste göra anspråk på att beskriva verkligheten “så som den är” för att kunna vara inflytelserikt. Deklarerat eller uppenbart fiktiva narrativ har visat sig kunna vara lika inflytelserika som icke-fiktiva. Däremot har deklarerat *falska* narrativ inte visat sig vara lika inflytelserika.²³ Detta kan förstås utifrån vilka förväntningar som finns på fiktiva respektive icke-fiktiva narrativ, och hur dessa förväntningar förhåller sig till narrative fidelity som mekanism; fiktiva narrativ behöver inte vara realistiska i traditionell mening för att möta kraven på narrative fidelity.

2.2 Narrative coherence

Narrative coherence avser narrativets struktur; om det är fritt från motsägelser, är sammanhängande, och upplevs som sannolikt.²⁴ Detta gäller såväl händelseförlopp och karaktärer som argumentation.²⁵ En karaktär som plötsligt gör någonting som upplevs helt orimligt givet hennes historia kan bryta upplevelsen av coherence, liksom innehåll som givet sin (narrativa) inramning är uppenbart ologiska eller felaktiga.

2.3 Narrative transportation

Narrative transportation kallas det fenomen där mottagaren av ett narrativ mentalt förflyttas in i detsamma genom dennes uppmärksamhet, inre bilder, och känslor. Detta kan förstås som en typ av mental simulering där förmedlaren av narrativet styr utvecklingen.²⁶ Desto starkare bilder narrativet

²¹ Dainton & Zelle, *Applying communication theory for professional life...*, s 122

²² Dainton & Zelle, *Applying communication theory for professional life...*, s 122

²³ Appel & Malečkar, The Influence of Paratext..., *Human Communication Research*, s 459–484

²⁴ Dainton & Zelle, *Applying communication theory for professional life...*, s 122

²⁵ Fisher, *Human communication as narration...*, s 47

²⁶ Green & Donahue, Simulated Worlds..., i *Handbook of imagination...*, s 241

frammanar, desto högre grad av transportation.²⁷ Desto högre grad av transportation, desto starkare är narrativets effekt på mottagarens föreställningar och intentioner. Denna effekt kommer i huvudsak av tre faktorer; 1) transportation minskar graden av kritiskt tänkande i förhållande till det som narrativet presenterar, delvis för att individens kognitiva kapacitet och uppmärksamhetsresurser inte räcker till; 2) transportation gör att narrativet ter sig mer som en personlig erfarenhet vilket ger tyngd åt de lärdomar och föreställningar det förmedlar; 3) transportation kan föranleda en djupare identifikation med karaktärer i narrativet vilket kan göra att allt som dessa gör, inser eller erfar lättare kan överföras till mottagarens verklighetsmodell.²⁸ Således kan en hög grad av transportation också ha en mitigerande effekt på bristande coherence och/eller fidelity.

Vidare kan detta sätt att förmedla ett budskap vara det enda som kan skapa effektiv påverkan när mottagaren har ett starkt motstånd mot budskapet, eftersom detta kan levereras “under radarn” tack vare nyss nämnda faktorer.²⁹ Graden av transportation påverkas av mottagarens egenskaper, narrativets egenskaper samt omständigheterna under vilka dessa möts.³⁰ Narrativets stil och struktur har visat sig ha en inverkan på graden av transportation, t.ex. skickligt användande av metaforer och allitteration. Även tidigare kännedom om delar av den narrativa värld som presenteras, liksom gemensamma egenskaper eller erfarenheter med karaktärer i narrativet, kan öka graden av transportation.

Transportation och dess inverkan på narrativets effekter på mottagaren är inte heller avhängigt huruvida det är ett fiktivt narrativ eller inte.³¹ Tillståndet av transportation tillhandahåller inte bara en möjlighet till förändring av de föreställningar en individ har om världen, utan också av hennes självbild. Transporterad in i ett narrativ kan individen på ett säkert sätt utforska en simulerad upplevelse av olika jag.³² Det sätt på vilket narrativet processas i det transporterade tillståndet har också visat sig kunna ge upphov till en “sleeper effect”, där narrativets attityd- och intentions-

²⁷ Green & Brock, In The Mind's Eye..., i *Narrative impact...*, s 317

²⁸ Green & Donahue, Simulated Worlds..., i *Handbook of imagination...*, s 247

²⁹ Dal Cin et al, Narrative Persuasion ..., i *Resistance and persuasion*, s 177

³⁰ Green & Donahue, Simulated Worlds..., i *Handbook of imagination...*, s 245

³¹ Green & Donahue, Simulated Worlds..., i *Handbook of imagination...*, s 246-247

³² Green & Donahue, Simulated Worlds..., i *Handbook of imagination...*, s 249

påverkan, samt individens övertygelse om att innehållet i denna påverkan är sant och rätt, ökat över tid.³³

3 Centrala begrepp

3.1 Makt över tanken

Här avses latent eller manifest förmåga att påverka, förändra eller konstituera människors uppfattningar, föreställningar och intressen. Denna typ av makt kan förekomma både i relationen mellan aktörer³⁴, liksom i former som svårligen kan avgränsas till specifika aktörer, t.ex. i diskursiva³⁵ eller institutionella³⁶ uttryck. Således är också begreppet som det används här oavhängigt intentionalitet.

3.2 Narrativ

En berättelse eller framställan om sammankopplade händelser, omständigheter, erfarenheter, förehavanden eller liknande, vare sig dessa är fiktiva eller inte.³⁷ Typiskt inkluderar ett (komplett) narrativ berättarperspektiv, karaktärer, miljö, intrig/handling och klimax.³⁸ Ett narrativ är uppbyggt av “de symboliska ord och handlingar människor använder för att tillskriva mening”.³⁹

4 Material

Två av samtidens mest omskrivna och omtalade fenomen med säkerhetspolitisk relevans är dels framväxten av Islamiska staten (IS) och dels Rysslands annektering av Krim och övriga agerande i närområdet. Båda dessa aktörer producerar stora mängder material som har en narrativ struktur. Bland annat har IS producerat flera propagandafilmer riktade till potentiella rekryter som inte talar arabiska.⁴⁰ För att illustrera kopplingen mellan narrativ och makt över tanken, samt placera detta fenomen i en *säkerhetspolitiskt relevant kontext*, har författaren valt att analysera en av IS engelskspråkiga propagandafilmer⁴¹. Denna film, som kan sägas vara berättelsen om en före detta

³³ van Laer et al, The Extended Transportation-Imagery Model..., *Journal of Consumer Research*, s 810

³⁴ Christensen et al, *Makt, beslut, ledarskap...*, s 51

³⁵ van Dijk, Discourse, Power and Access, i *Texts and practices...*

³⁶ Christensen et al, *Makt...*, s 93

³⁷ dictionary.com, “narrative”

³⁸ Prudchenko, The difference between narrative and persuasive passages

³⁹ Dainton & Zelle, *Applying communication theory for professional life...*, s 121

⁴⁰ SVT Nyheter, Prislappen för IS propagandafilm: 1,6 miljoner

⁴¹ AlHayat Media Center, “Al-Ghuraba - The Chosen Few of Different Lands ...”

otrogen västerlänning som konverterar till islam och uppnår det ultimata målet om martyrskap, har en tydlig narrativ struktur vilket gör att den lämpar sig väl för en analys utifrån mekanismerna beskrivna i teoriavsnittet. Det valda materialet har alltså både teoretisk relevans och anknyter till ett aktuellt samhällsintresse samtidigt som det lämpar sig väl för att besvara forskningsfrågorna. Den empiriska analysen grundar sig huvudsakligen i en återgivning av denna video i transkriberat format. Denna transkription finns med som bilaga 1.1 och ger läsaren möjlighet att ta del av analysunderlaget och på så sätt få en större helhetsförståelse för analysen.

5 Metod

Narrative persuasion är ett interaktivt fenomen där narrativet, mottagaren samt omständigheterna under vilka dessa möts alla inverkar på graden av påverkan.⁴² Då den här studien undersöker vilka implikationer som uppstår då teorin möter empirin, och inte har tillgång till mottagare eller vidare omständigheter, syftar metodansatsen till att ur detta teoretisk-empiriska möte skapa ett underlag utifrån vilket meningsfulla insikter och hypoteser kan härledas. Således är det narrativet om Abu Muslim i sig som är analysobjektet. De teoretiska förutsättningarna i denna studie kräver en anpassad operationalisering beroende på vilken mekanism som undersöks. För det första kommer videomaterialet att transkriberas så att kvalitativa systematiserande textanalyser kan genomföras där innehållet ordnas logiskt utifrån kriterierna för den mekanism som undersöks.⁴³ Dessa kriterier är i effekt detsamma som studiens operationella indikatorer.⁴⁴ För det andra kommer utöver textanalysen en kvalitativ innehållsanalys av bild och ljud i originalvideon göras då transportationmekanismen undersöks. De kriterier/operationella indikatorer som undersöks för varje mekanism presenteras nedan. En illustration med exempel från analysförfarandet presenteras i bilaga 10.2.

5.1 Att undersöka narrative fidelity

Texten kommer att analyseras för att identifiera vilka föreställningar och antaganden om världen som kommer till uttryck. Genom att gå igenom texten mening för mening och ställa frågan “vad måste vara sant för att denna mening skall vara sann?” identifieras underliggande antaganden. Utifrån detta kan slutsatser dras om vad som troligen är sant om mottagaren för att narrativet skall möta fidelity-kriteriet och vara kompatibelt med dennes förförståelse.

⁴² Green & Donahue, *Simulated Worlds...*, i *Handbook of imagination...*, s 245

⁴³ Esaiasson et al, *Metodpraktikan...*, s 211

⁴⁴ Esaiasson et al, *Metodpraktikan...*, s 54-55

5.2 Att undersöka narrative coherence

Texten kommer att analyseras i syfte att identifiera påståenden och argument, såväl explicita som implicita, samt karaktärer och handlingar. Tentativt motsägelsefulla aspekter kodas som "påståenden" och jämförs därefter med varandra för att kunna slutleda om och hur dessa strider mot varandra. På så sätt utvärderas innehållet avseende inbördes konsistens. Föreligger intern konsistens och narrativet är fritt från självmotsägelser, finns förutsättningar för att en mottagare skall bedöma detta som trovärdigt.

5.3 Att undersöka narrative transportation

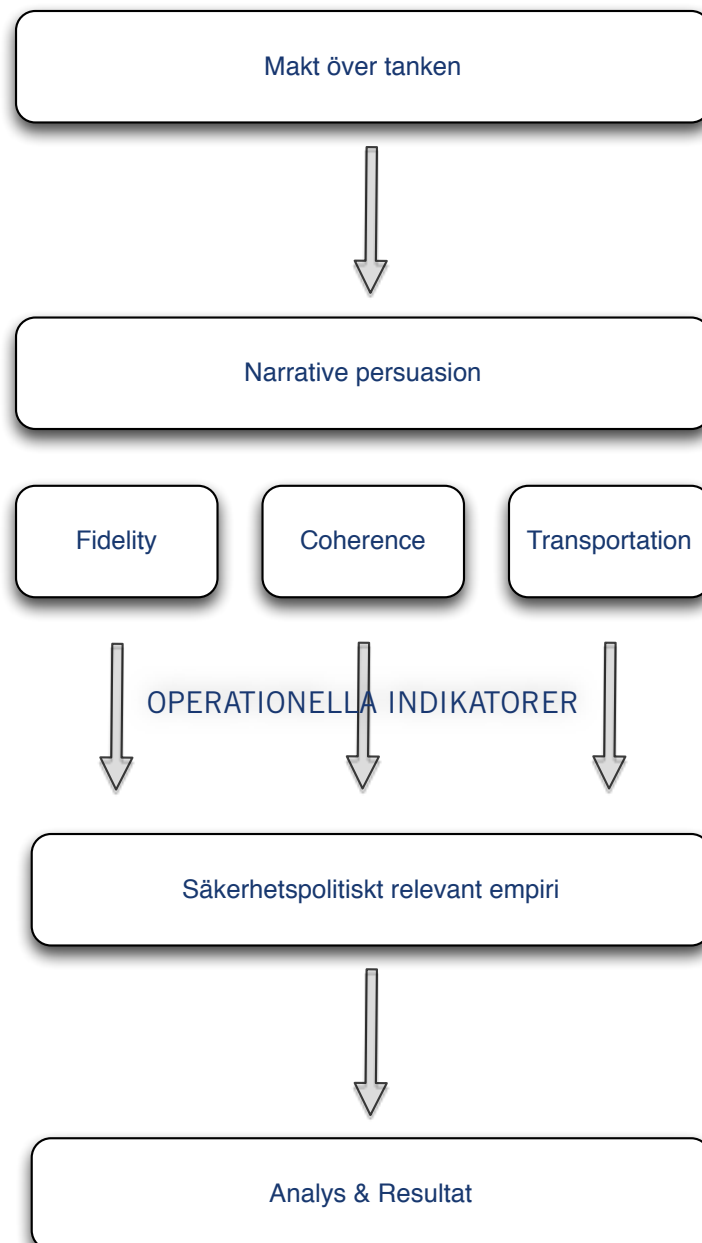
Liksom för övriga mekanismer kan endast de förutsättningar för transportation som återfinns i narrativet studeras. Texten kommer att analyseras med syfte att identifiera stycken och formuleringar som kan framkalla starka inre bilder. Även videomaterialet kommer att analyseras för att identifiera aspekter som kan bidra till transportation, såsom nyttjandet av rörliga bilder och ljud på ett sätt som typiskt används för att fånga uppmärksamheten och framkalla känslor, i enlighet med tidigare presenterad teori.

5.4 Att undersöka narrativets budskap

Narrativet förmedlar budskap på flera nivåer samtidigt; en explicit nivå med direkta argument och uppmaningar samt en implicit nivå där budskap förmedlas genom sammanhang, händelseutveckling och implikationer av det uttalade eller visade. Utifrån de tidigare analyserna kommer de centrala budskapen att redogöras för. Detta innebär en hermeneutisk, tolkande ansats⁴⁵ där narrativets beståndsdelar (berättarperspektiv, karaktär, miljö, handling och klimax) analyseras både individuellt och holistiskt.

⁴⁵ Esaiasson et al, *Metodpraktikan...*, s 221

5.5 Metodöversikt

6 Empirisk analys

6.1 Analys av narrative fidelity

Narrativet ger uttryck för en mängd antaganden och föreställningar om världen, vilka, om de korresponderar väl med mottagarens världsbild och förförståelse, kommer skapa förutsättningar för påverkan i enlighet med tidigare teoretiska redogörelse. Följande kan utläsas:

Troende manliga muslimer är bröder med varandra, således är gemenskapen bland troende muslimer att likna vid en familj. Typiska människor från Kanada är på ett visst sätt och gillar vissa saker, vilket gör dem till vanliga kanadensare. I världen finns trogna och otrogna (muslimer och icke-muslimer). Vanliga kanadensare är otrogna. Pengar, jobb, familj och fritid är önskvärda och viktiga saker i livet för en vanlig person. Gud - Allah - finns, och hans vilja skall lydas och efterföljas, likaså Profetens ord. Lever du i ett land som regeras av otrogna så går du emot Guds vilja. Den allsmäktige Allah har designerat ett sätt att leva på som bara kan uppnås på platser som lyder under hans lag. För en muslim är det obligatoriskt att följa Guds lag. Al-Sham (landområdet där IS har sitt säte) är det utvalda landet enligt Profeten och Gud skyddar och älskar dess invånare. I livet förekommer tillfällen då du kan göra stora förtjänster, men det är lätt att gå miste om dem. Att göra Guds vilja är det värdefullaste som finns. I världen pågår ett krig mellan trogna och otrogna, gott och ont, Gud och djävulen och Islam och västvärlden. Att få dö i Jihad, som martyr, är den största lyckan och ett beundransvärt öde. Koranens ord är den absoluta sanningen. Att vara född muslim är att vara utvald av Gud. Gud har beordrat Jihad, och svårigheter eller motstånd på vägen till Jihad är bevis på att det är den rätta vägen.

Den sista föreställningen här är särskilt intressant då den utgör en typ av cirkelbevis eller dubbelbindning, där i princip ingenting kan motbevisa att Jihad är den rätta vägen.

6.2 Analys av narrative coherence

Narrativet ger uttryck för en världsbild som bygger på en religiös logik baserad på en (viss) förståelse av Islam. Därmed måste en bedömning av dess interna konsistens utgå ifrån detta. Ur det perspektivet är också narrativet i huvudsak sammanhängande och konsekvent, vilket bland annat styrks av valda citat ur Koranen och Hadith' som har en allegorisk överensstämmelse med narrativet i övrigt. Dock återfinns några motsägelser och/eller inkongruenser:

Abu Muslim beskriver sig själv före Islam som en helt vanlig kanadensare; väletablerad med jobb, vänner, familj och intressen. Sedan konverterade han och svor så småningom trohet till Islamiska staten. För det första föreligger möjligen en karaktärsmissig inkongruens i det indirekta påståendet att helt vanliga kanadensare skulle välja den väg han har valt. Det beskrivs de facto som någonting mycket, mycket sällsynt (“the few of the few of the few”). För det andra är en implikation av det han säger att han efter sin konvertering inte längre var helt vanlig. Trots detta beskriver han mujahedin som helt vanliga personer de också, i relation till vanliga kanadensare. De värdesätter samma saker; familj och livet i övrigt utöver sina jobb som soldater. Således är narrativet inkonsekvent i sin beskrivning av vad som utgör vanliga personer.

Vidare påstår Abu Muslim att de som kommer till al-Sham kommer att bli mycket väl omhändertagna, och att platsen är att likna vid en guldgruva. Men han beskriver också en situation där IS är i behov av “allt” vad gäller kompetenser och bidrag. Senare beskrivs han även som en person som var nöjd med bara det allra nödvändigaste. Dessa två bilder stämmer dåligt överens med varandra; å ena sidan ett tryggt och rikt land och å andra sidan ett land i behov av bidrag, stöd och rekonstruktion där invånarnas resurser är mycket knappa.

En annan motsägelse uppstår då Abu Muslim hävdar att någon som immigrerar och ansluter sig kan vinna mycket hög rang hos Gud genom att bara offra en liten del av det värdsliga livet. Han förlorar själv sitt liv i en explosion, vilket rimligen innebär en total förlust av det värdsliga livet. Även om detta är i linje med martyrtemat i övrigt är hans öde i någon mån inkongruent med det aktuella uttalandet.

Som nämdes i teoriavsnittet kan en hög grad av transportation mitigera effekter av bristande coherence som minskar narrativets påverkanskapacitet. En relaterad möjlighet är att motsägelser i sig kan skapa förvirring och/eller kognitiv överbelastning, vilket kan ha en inverkan på graden av transportation. Se avsnittet “Förslag till vidare forskning” för mer om denna hypotes.

6.3 Analys av narrative transportation

Narrativet innehåller flera aspekter som med stöd i teorin kan antas utgöra förutsättningar för att mottagaren skall uppleva transportation. Bland annat förekommer flertalet allegoriska liknelser som förutom att vara målande i sina beskrivningar också genom konnotation kan frammana en koppling till hela den tankevärld de härrör ur. Flera passager innehåller också beskrivningar och visuellt

relaterade ordval som kan stimulera uppkomsten av starka inre bilder; “guided me from darkness to the light of iman”; “somebody who just wants to destroy the world and kill everybody”; “to even see their lights”; “he is the lord of all the universe”; “wide expanses of territory”; “the wings of the angels are over Sham”; “the gold mine opens”; “the most precious diamond in the world”; “witnessed the battle”; “rushed into the airport”; “shine with happiness” och så vidare.

En mottagare vars egna erfarenheter, egenskaper och/eller föreställningar i någon grad överensstämmer med de som skildras har också förutsättningar för att identifiera sig med Abu Muslim och transporteras in i berättelsen.

I sitt ursprungliga videoformat har narrativet sannolikt än större kapacitet att transportera mottagaren. Abu Muslim återger sin berättelse sittandes i ett grönskande, soldränkt landskap, i skuggan av frodiga träd och buskar. IS flagga vajar i bakgrunden och över axeln hänger en blänkande automatkarbin. Hans berättelse varvas med sekvenser som visar det han talar om, såsom storslagna, sceniska flygbilder över vidsträckta landskap och jihadister i gemenskap. I bakgrunden hörs hela tiden suggestiv kammusik på arabiska, som varierar i volym, tempo och intensitet för att avspegla händelseförloppet. Hans egen sista strid skildras som om vore det actionsekvenser ur ett datorspel. När hans döda kropp visas klappas den om av en annan jihadist medan en berättarröst hyllar hans karaktär och gärning. Sedan sitter han återigen i det grönskande landskapet, denna gång är ljuset förstärkt i bilden, och ett svagt eko har lagt på hans röst, som om han talade från andra sidan. Denna framställning tjänar till att fånga mottagarens uppmärksamhet och har potentiellt starka känslomässiga effekter, faktorer som båda korrelerar med ökad transportation.

6.4 Analys av narrativets budskap

För den som påverkas av narrativet i avsedd riktning tjänar det i sin helhet som en uppmaning och inspiration till att följa i Abu Muslims fotspår och företa en liknande resa. Det tjänar också till att väcka sympati för hans karaktär, och i förlängningen hans sak. En rad mer implicita uppmaningar och budskap förmedlas också som en effekt av de implikationer det explicita innehållet har. Dessa inkluderar bland annat “jag är/brukade vara som du”; “är du troende muslim så står vi varandra nära”; “lyd Gud och Profeten och kom hit!”; “du behövs”; “här finns en gemenskap för dig”; “här är du trygg”; “här finns rikedom att hämta”; “här och nu är din chans!”; “Gud kommer att belöna dig”; “du kan bli en av de utvalda, de unika”; “är du muslim så är du redan utvald - fullborda ditt öde!”; “Gud kommer visa dig att detta är den sanna och rätta vägen”. En intressant iakttagelse här är att

dessa budskap utgör förutom uppmaningar och föreställningar om världen, ett löfte om att uppfylla mottagarens alla behov i enlighet med Maslows behovstrappa, det vill säga fysiska behov, säkerhet, gemenskap, självkänsla samt självförverkligande.⁴⁶

7 Slutsatser

Denna studie har visat hur flera teoribildningar relaterade till makt över tanken kan förstås, helt eller delvis, som avhängiga de mekanismer som påverkar huruvida ett narrativ vinner inflytande över mottagaren eller inte. Detta har vidare illustrerats genom att analysera ett av de narrativa IS-propagerar och vars huvudsakliga syfte förefaller vara att rekrytera anhängare och vinna sympatier. Analysen har tecknat en bild av vem som kan tänkas vara särskilt mottaglig för påverkan av detta narrativ, samt vilka egenskaper hos narrativet som kan tänkas bidra till och förstärka denna påverkans-effekt. Vidare pekar analysen på möjligheten att när de narrativa påverkansmekanismerna kombineras med ett budskap som adresserar allmänmänskliga behov, blir motivationen att ta till sig detta budskap än starkare.

En hypotes utifrån detta är att desto större diskrepans det är mellan upplevd behovstillfredsställelse och utlovad behovstillfredsställelse, desto starkare blir mottagarens motivation att följa de budskap narrativet föreslår. Detta stämmer också väl med rapporter om att det ofta är människor från s.k. utanförskapsområden som företar jihadresor⁴⁷, att olika missnöjen ofta har en del i radikaliseringsprocesser⁴⁸ och kan möjligen vara ytterligare en bit i det pussel som förklarar vilka som åker, och varför. Graden av narrative fidelity verkar dock korrelera med en starkare indikator än behovsaspekten. Säpo rapporterar bland annat att *“Drivkrafterna bakom beslutet att resa varierar, men handlar inte sällan om att man vill göra vad man uppfattar vara sin religiösa plikt och till viss mån att man söker äventyr.”*⁴⁹ Utifrån denna studie är det just föreställningen om den religiösa plikten som framkommer tydligt i analysen av narrative fidelity. I Säpos kommentar kan samtidigt *“äventyr”* förstås som syftandes till att tillfredsställa ett allmänmänskligt behov (självförverkligande).

⁴⁶ Maslow, A theory of human motivation, *Psychological Review*

⁴⁷ Elmsäter & Homin, Så rekryteras unga ..., *SVT Nyheter*

⁴⁸ Ranstorp & Hyllengren, *Förebyggande av våldsbejakande extremism ...*, s 80

⁴⁹ Säkerhetspolisens Årsbok 2014, s 56

Med utökad kunskap om vilka mekanismer som är relaterade till effektiv påverkan blir det möjligt att med en högre grad av precision utforma narrativ avsedda för en viss effekt. Genom att identifiera och profilera målgruppen (fidelity), konstruera väl utformade och trovärdiga, sammanhängande berättelser (coherence), samt maximera förutsättningarna för en hög grad av transportation hos mottagaren kan de egna narrativen bli kraftfulla redskap för att utöva makt över tanken. På samma sätt skapas förutsättningar för att börja producera kunskap kring hur det bäst går att skydda sig från otillbörlig påverkan. Möjligen kan en inlärd, meta-kognitiv medvetenhet om hur dessa mekanismer fungerar utgöra en central del i ett potent psykologiskt försvar. Att i relevanta sammanhang fokusera uppmärksamheten på att identifiera påverkansmekanismer skulle t.ex. kunna uppta kognitiva resurser och på så vis begränsa graden av transportation, och i förlängningen graden av påverkan. Experiment som visar att avsiktlig styrning av uppmärksamheten kan begränsa graden av transportation har genomförts.⁵⁰ Sådan kunskap och uppmärksamhetsförmåga skulle alltså tjäna dubbla syften; ett manipulativt innehåll och format kan identifieras samtidigt som denna identifikationshandling i sig tjänar till att stävja den manipulativa processen.

Slutligen skapar en större förståelse för hur makt över tanken utövas och fungerar på en operativ nivå ett värdefullt handlingsutrymme för aktörer som måste förhålla sig till dessa fenomen på strategisk nivå, såsom stater, organisationer och opinionsbildare, när dessa utformar politik, handlingsplaner och utbildningsåtgärder.

8 Förslag till fortsatt forskning

Det finns många forskningsfält som kan bidra till förståelsen av mekanismer för makt över tanken, och kring narrative persuasion specifikt fortgår dessa studier. Att i en säkerhetspolitisk kontext fortsätta bygga broar mellan den operativa och strategiska nivån kring frågor som rör makt över tanken bedömer författaren vara av stort intresse, både inom- och utomvetenskapligt. Ett område med särskilt starka paralleller till den teoribildning som beskrivits i den här studien, och som innefattar stor operativ kunskap om mekanismer som ger makt över tanken, är hypnos. Bland annat beskrivs där en mängd metoder för att kringgå förmågan till kritiskt lyssnande och utvärdering, såsom kognitiv överbelastning, förvirring, subliminala budskap etcetera.⁵¹ Dessa mekanismer, och dess eventuella effekter på graden av narrativ transportation, är ett forskningsområde som ligger nära denna studie. Vidare finns stora mängder forskning kring manipulation och påverkan

⁵⁰ De Graaf et al, The role of dimensions of narrative engagement..., *Communications*

⁵¹ Bandler & Grinder, *Patterns of the hypnotic techniques...*

generellt⁵², som sannolikt ännu inte inkorporerats och utforskats i statsvetenskapliga och/eller säkerhetspolitiska sammanhang. Särskilt intressant ur ett svenskt perspektiv är också forskning som kan bidra till utvecklandet och (åter)införandet av ett livskraftigt psykologiskt försvar.⁵³

⁵² Järvå & Dahlgren, *Påverkan och manipulation*

⁵³ Ljungman, Sverige behöver ett psykologiskt försvar, *Svenska Dagbladet*

9 Källförteckning

9.1 Tryckta källor

Appel, M & Malečkar, B, The Influence of Paratext on Narrative Persuasion: Fact, Fiction, or Fake?, *Human Communication Research*, 2012, 38: 459–484. doi: 10.1111/j.1468-2958.2012.01432.x

Bandler, Richard & Grinder, John, *Patterns of the hypnotic techniques of Milton H. Erickson, M. D. Vol. 1*, Cupertino, California, 1975

Christensen, Søren & Daugaard Jensen, Poul Erik, *Makt, beslut, ledarskap: märkbar och obemärkt makt*, 2. uppl., Studentlitteratur, Lund, 2014

Dal Cin, Sonya, Zanna, Mark P, Fong, Geoffrey T, Narrative Persuasion and Overcoming Resistance, i *Resistance and persuasion*, Knowles, Eric S. & Linn, Jay A. (red.), Lawrence Erlbaum Associates, Mahwah, N.J., 2004

Dainton, Marianne & Zelle, Elaine D., *Applying communication theory for professional life: a practical introduction*, SAGE Publications, Thousand Oaks, Calif., 2005

De Graaf, Anneke, Hoeken, Hans, Sanders, José, Beentjes, Hans, The role of dimensions of narrative engagement in narrative persuasion, *Communications*, Volume 34, Issue 4, Pages 385–405, DOI: 10.1515/COMM.2009.024, December 2009

Esaiasson, Peter, Gilljam, Mikael, Oscarsson, Henrik & Wängnerud, Lena (red.), *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*, 4., [rev.] uppl., Norstedts juridik, Stockholm, 2012, s 211

Fisher, Walter R., *Human communication as narration: toward a philosophy of reason, value, and action*, Univ. of South Carolina Press, Columbia, S.C., 1987

Green, Melanie C, & Brock, Timothy C, In The Mind's Eye - Transportation-Imagery Model of Narrative Persuasion, i *Narrative impact: social and cognitive foundations*, Green, Melanie C., Strange, Jeffrey J. & Brock, Timothy C. (red.), Lawrence Erlbaum, Mahwah, N.J., 2002

Green, Melanie C, & Donahue, John K, Simulated Worlds: Transportation Into Narratives, i *Handbook of imagination and mental simulation*, Markman, Keith D., Klein, William Martin & Suhr, Julie A. (red.), Psychology Press, New York, 2009

Järvå, Håkan & Dahlgren, Peter M., *Påverkan och manipulation*, 1. uppl., Studentlitteratur, Lund, 2013

Lukes, Steven. *Power: a radical view*, 2. expanded ed., Palgrave Macmillan, Basingstoke, 2005

Maslow, Abraham H, A theory of human motivation, i *Psychological Review*, 50 (4), 1943, pp 370–396.

Ron, Amit. Power: A Pragmatist, Deliberate (and Radical) View, *The Journal of Political Philosophy*: Volume 16, Number 3, 2008, pp. 272–292

Roselle, Laura, Strategic narrative: A new means to understand soft power, *Media, War & Conflict*, Vol 7(1), 2014

Rothman, B. Steven, Revising the soft power concept: what are the means and mechanisms of soft power?, *Journal of Political Power*, Vol 4, No.1, April 2011, s 49

Thomas, Timothy, Russia's Reflexive Control Theory and the Military, *The Journal of Slavic Military Studies*, 17:2, 2004, DOI: 10.1080/13518040490450529

van Dijk, Teun A, Discourse, Power and Access, i *Texts and practices: readings in critical discourse analysis*, Caldas-Coulthard, Carmen Rosa & Coulthard, Malcolm (red.), Routledge, London, 1996

van Laer, Tom, Ko de Ruyter, Luca M. Visconti, and Martin Wetzels (2014), "The Extended Transportation-Imagery Model: A Meta-Analysis of the Antecedents and Consequences of Consumers' Narrative Transportation," *Journal of Consumer Research*, 40(5)

9.2 Elektroniska källor

AlHayat Media Center, "Al-Ghuraba - The Chosen Few of Different Lands - Abu Muslim From Canada" (videoklipp), <https://archive.org/details/GhurabaAbuMuslimAlCanadi>, hämtad 2015-05-06

Dictionary.com, "narrative", <http://dictionary.reference.com/browse/narrative>, hämtad 2015-05-10

Elmsäter, Eva, Homin Maria, Så rekryteras unga svenskar till terrororganisationer. 2014-09-24. *Sveriges Television Nyheter*. <http://www.svt.se/nyheter/utrikes/sa-rekryteras-unga-svenskar-till-terrororganisationer>, publicerad 2014-09-24, hämtad 2015-05-14

Ljungman, Jakob, Sverige behöver ett psykologiskt försvar, *Svenska Dagbladet*, http://www.svd.se/opinion/brannpunkt/sverige-behover-ett-psykologiskt-forsvar_3757444.svd, publicerad 2014-07-22, hämtad 2015-05-16

New York Times, NATO Commander: West Must Fight Russia in Information 'War', <http://nyti.ms/1IHVs7>, publicerad 2015-03-22, hämtad 2015-05-16

Prudchenko, Kate, The difference between narrative and persuasive passages, <http://classroom.synonym.com/difference-between-narrative-persuasive-passages-1781.html>, hämtad 2015-05-10

Ranstorp, Magnus & Hyllengren, Peder, *Förebyggande av våldsbejakande extremism i tredjeland: åtgärder för att förhindra att personer ansluter sig till väpnade extremistgrupper i konfliktzoner*, Försvarshögskolan, Stockholm, 2013 <http://www.fhs.se/Documents/Externwebben/forskning/centrumbildningar/CATS/2013/F%C3%B6rebyggande%20av%20v%C3%A5ldsbejakande%20extremism%20i%20tredje%20land.pdf>

SVT Nyheter, Prislappen för IS propagandafilm: 1,6 miljoner, <http://www.svt.se/kultur/prislappen-for-is-propagandafilm-1-6-miljoner>, publicerad 2015-02-20, hämtad 2015-05-10

Säkerhetspolisen, Säkerhetspolisens Årsbok 2014, http://www.sakerhetspolisen.se/download/18.4c7cab6d1465fb27b01f1a/1426682274489/Arsbok2014_webb_slutgiltig.pdf, hämtad 2015-03-28

10 Bilagor

10.1 Berättelsen om Abu Muslim⁵⁴

[Abu Muslim speaks]

My name is Abu Muslim, I'm your brother in Islam here in Syria. I originally come from Canada. Before Islam I was like any other regular Canadian. I watched hockey. I went to the cottage in the summertime. I loved to fish. I wanted to go hunting. I liked outdoors. I like sports. I was like your everyday, regular Canadian, before Islam, then, alhamdulillah [thank God], Allah Subhanahu Wa Ta'Ala [God, be he glorified in the highest], guided me from the darkness of kufur [infidelity], to the light of Iman [faith], to Islam.

Before I come here, to Syria, I had money, I had family, I had good friends, I had colleagues, you know I worked as a street janitor, I made over two thousand dollars a month at this job, it was very good job, it was a very good job, and you know, even though I wasn't rich beyond my wildest imaginations, you know, I was the, I was making it, it was good. And you know I always had family to support me, and I had friends to support me, so it's not like I was some social outcast. It wasn't like I was some anarchist or somebody who just wants to destroy the world and kill everybody, no I was a regular person, and, eh, you know, mujahedin [holy warriors] are regular people too. You know, we get married, we have families, we, we have lives, you know, we have lives, just like any other soldier in any other army, we have lives outside of our, eer outside of our job.

You know life in Canada was good, I had money, I had good family, but, at the end of the day, it's still daru kuffar [land of the infidels], and at the end of the day, you cannot obey Allah Subhanahu Wa Ta'Ala fully [God, be he glorified in the highest], as you can by living in a muslim country and an Islamic state.

Al Rasul [the prophet] he said that you shouldn't live so close to the kuffar [infidels] to even see their lights. My brothers, how can you answer to Allah Subhanahu Wa Ta'Ala [God, be he glorified in the highest] when you live on the same street, when you're using their lights and you're paying taxes to them and they use these taxes to assist war on Islam?

To live as a muslim, you have to live as a full, as a full muslim. Allah Subhanahu Wa Ta'Ala [God, be he glorified in the highest] he is rab el alamin [lord of he universe], he is the lord of all the

⁵⁴ Transkription av AlHayat Media Center, "Al-Ghuraba - The Chosen Few of Different Lands ..."

universe, so doesn't it make sense that he has the ability to rule over you on this earth? In this short life that you live?

So this means more than just fighting. This means more than just fighting, we need the engineerings, we need doctors, we need professionals, we need, we need, aa, we need volunteers, we need fundraising, we need everything, you know. There is a role for everybody, every person can contribute something to the Islamic state as is obligatory on us. If you cannot fight, then you can give money, and if you cannot give money, then you can assist in technology and if you can't assist in technology, you can use some other skills, you can even come here and help rebuild the place, if you have knowledge of how to build roads or how to build houses, you can be used here, and you will be take, ee ee, very well ta, ee, taken care of here.

Your families will live here in safety just like it is back home, you know we have wide expanses of territory here in Syria and we can easily find accommodation for you and your families. My brothers, there is a role for everybody here in Syria, and this is the land of mubarak [blessings], this is the land mubaraka [blessed], there is no better land than Sham. Al-Rasul [the Prophet] said that the angels, ee, the wings of the angels they .. are over Sham, and Allah Subhanahu Wa Ta'Ala [God, be he glorified in the highest] he protects the people and he loves the people of Sham. So come and join before the doors close, because right now, the ejed [opportunity] is like a gold mine.

The gold mine opens and the people they come and they invest in it, and they find some gold, and they sell the gold and they make some money, and then the market closes, and challas [finished], there is no market. And it's just like now, right here in Sham, the ejed [opportunity] is very great, especially here on ramadan, right now, you know, you can easily earn yourself a high station with Allah Subhanahu Wa Ta'Ala [God, be he glorified in the highest] for the next life by sacrificing just a small bit of this worldly life. The trade is a very good trade, you know, it's like trading something worthless for the most precious diamond in the world.

[Narrator speaks]

Abu Muslim, was from the few of the few of the few. He accepted Islam in a land at war with Islam. In a land with few muslim. In a land where evil, kufar [infidels] and sin called him from every direction and corner, to succumb to Sheytan [the devil] and to his desires. He accepted Islam, learned his religion, practiced it, called others to it, and did not stop there. He was tested with

hardship and imprisonment yet he was patient and firm in contrast with those who change at the first sign of tribulation. When he was released by Allah's grace, and heard about the jihad [holy war] in al Sham, he rushed to perform hiddjara [emigrate], despite all the opposition from the enemies of Allah and their intelligence agencies. He married in al Sham, but did not allow his marriage nor the child he was expecting to deter him from his commitment to his lord. He eagerly pledged allegiance to the Islamic state, seeking to play a role in reviving the chilafa [caliphate].

Until he witnessed the battle for the military airport of Minnigh.

On that day he rushed into the airport, hoping to meet his lord and gain closeness to him.

He was a brother with excellent character. Truthfulness, dedication, selflessness and steadfastness. We consider him such, and Allah is his judge. He moved during the battle, like a man who did not know death. Rather he knew that true life awaited him and it was only a matter of being struck down by the weapons of the kuffar [infidels]. He was a brother who would be pleased with the bare minimum and still shine with happiness. And thus the lord had decreed an appointment for their meeting, so he answered the call of his lord, and surrendered his soul without hesitation, leaving the world behind him, not out of despair and hopelessness, but rather, with certainty of Allah's promise.

“Indeed those who have believed. And those who have emigrated. And fought in the cause of Allah. Those hope for the mercy of Allah. And Allah is forgiving and merciful. - Al-baqarah 218”

[Abu Muslim speaks, with echo]

And I myself, you know, I'm a convert of only six years, mashallah [thanks to/by the will of God]. You brothers were born into Islam of a muslim family, you have this muslim upbringing, its a big, its a big niamtha [gift] Allah Subhanahu Wa Ta'Ala [God, be He glorified in the highest], it's a big gift, mashallah [thanks to/by the will of God] you should be very grateful for it and you probably know Islam better than me even, maybe you have studied, and you know Sahih Bukhari and memorized the Quran and you know arabic very well, you know, you have all this knowledge, you know, so apply this knowledge into your life, you know, put Allah Subhanahu Wa Ta'Ala [God, be He glorified in the highest] before your family put it before yourself, put it before everything. Put Allah before everything. And Allah Subhanahu Wa Ta'Ala [God, be He glorified in the highest] will reward you.

“Allahs messenger (PBUH) said: Shaytan sat in wait upon the paths for the son of Adam. So he sat in wait for him on the path of Islam and said “Will you accept Islam and leave your religion and the religion of your forefathers and their forefathers”. So he disobeyed him and accepted Islam. Then he sat in wait for him upon the path of hirjah [emigration] and said “Will you emigrate and abandon your land and your sky? The muhajir [emigrant] is like a horse fastened by a rope to a peg”. So he disobeyed him and emigrated. Then he sat in wait for him upon the path of Jihad and said “it’s exhaustion of oneself and one’s wealth: you’ll fight and be killed. Your wife will be married (after you). And your wealth will be divided”. So he disobeyed him and performed Jihad. Whoever does this of them. And then dies or is killed or drowns or is stomped upon to death by his riding animal is the incumbent upon Allah to enter him into Jannah [paradise].”

10.2 Illustration av analysförfarandet

Narrative fidelity	
Antagande/föreställning	Budskap i sammanhanget
Troende manliga muslimer är bröder	Om du är troende muslim står vi nära varandra
Kanadensare gör vissa saker som gör dem vanliga, typiska	Du är kanske också vanlig på samma sätt. Då är du som jag var förut.
Det finns trogna och otrogna, vanliga kanadensare är otrogna	Implikationen är att efter han fann sin tro var han inte längre vanlig. "Det finns mer"
Pengar, familj, jobb och fritid är önskvärda saker i livet. En etablerad person är en vanlig person.	Du kan få detta också i Sham.
Gud finns och man bör lyda hans vilja. Likaså Profetens ord.	Kom hit.
Lever du i ett land styrt av otrogna går du emot Guds vilja.	Lyd Profeten. Kom hit.
Den allsmäktige Guden har beordrat ett sätt att leva på som muslim vilket bara kan uppnås här.	Kom hit.
För en muslim är det obligatoriskt att följa Guds lag.	Bidra till IS på vilket sätt du än kan. Alla behövs. DU behövs.
Sham är det utvalda landet enligt Profeten och Gud skyddar och älskar dess invånare.	Här är du trygg och omhändertagen.
I livet förekommer tillfällen då du kan göra stora förtjänster, men det är lätt att gå miste om dem.	Här och nu är din chans!
Gud finns och har en vilja, och att göra Guds vilja är det värdefullaste som finns.	Du kommer belönas, och vara betydelsefull.
Det pågår ett krig mellan trogna/otrogna, gott/ont/, Gud/Djävulen, Islam/Väst	Välj sida
Att få dö i Jihad, som en martyr, är den största lyckan, och ett beundransvärt öde.	Att bli martyr är eftersträvansvärt och för med sig stor lycka och heder.
Koranens ord är den ultimata sanningen.	Dessa passager bevisar budskapet och det vi påstår.
Att vara född muslim är att vara utvald av Gud.	Du är redan speciell. Fullborda ditt öde.

Narrative coherence		
Påstående 1	Påstående 2	Inkongruens / Motsägelse
Abu Muslim var en helt vanlig kanadensare.	Han konverterade sedan till Islam och radikaliserades.	Helt vanliga kanadensare (utifrån en majoritetsnorm) konverterar typiskt inte till Islam, eller radikaliseras.
Mujahedin är vanliga personer med jobb, familj och fritid.	Abu Muslim var en vanlig person innan han konverterade (implikationen är att han då inte längre var vanlig).	Hur kan man som Mujahedin vara både vanlig och inte vanlig samtidigt?
Du kommer bli väldigt väl omhändertagen i al Sham och det är som en guldgruva.	Abu Muslim fick endast det allra nödvändigaste.	Tillhandahålls trygghet och överflöd eller endast det nödvändigaste?
Du kan få hög status hos Gud genom att bara offra en väldigt liten bit av det världsliga livet.	Abu Muslim offrade hela sitt världsiga liv (dog).	Är döden endast en liten bit av det världsiga livet? (Martyrskap relevans?)
Abu Muslim berättar i imperfekt att innan han kom till Syrien hade han jobb, familj, pengar och att livet var bra i Kanada.	Abu Muslim berättar att mujahedin är som vanliga personer som har familjer och liv. Samtidigt säger han att de behöver "allt"; pengar, tjänster osv.	Är det som hemma eller inte? Finns allt eller inte?

Narrative transportation		
Målande beskrivningar	Videobilder med hög saliens	Musik/ljud med hög saliens
darkness of kufur to light of iman	grönskande landskap	kampmusik i bakgrunden
våleablerad / wildest imaginations	sceniska flygbilder	volymen ökar vid actionsekvenser
destroy the world kill everybody	jihadister in action; gemenskap	tempot saktar av
to even see their lights	verkliga strider	eko på AMs röst
lord of all the universe	Abu Muslims döda kropp	berättarröst
wide expanses of territory	förstärkt ljus efter AMs död	...
wings of the angels they are over sham	sceniska flygbilder	
gold mine opens	Väst bombar det heliga landet	